

Aprobat în ședința Guvernului din _____2026

Decizia protocolară nr. _____/2026

AVIZ

asupra amendamentelor la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (reforma „Restart în educație”) (inițiativa legislativă nr. 260 din 22 iulie 2026)

Guvernul a examinat amendamentele transmise prin scrisoarea CEM-06 nr. 138 din 24 august 2026 la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (reforma „Restart în educație”), înaintat cu titlu de inițiativă legislativă a Guvernului (nr. 260 din 22 iulie 2026), și comunică următoarele.

Amendamentul LNO 13 nr. 03-86 din 14 august 2026

Se susține amendamentul privind completarea cu cuvintele „diplomă comună națională” a articolului 92 alineatul (3) litera b) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, conform argumentelor prezentate. În conformitate cu regulile de tehnică legislativă, se va indica expres punctul din art. I al proiectului de lege, după care urmează a fi introdusă completarea propusă.

Amendamentul LNO 15 nr. 03-88 din 14 august 2026

Se susține reglementarea, în redacție nouă, a dispozițiilor tranzitorii în cadrul proiectului de lege „Restart în educație”, pentru a consolida o etapizare clară, previzibilă și funcțională a reformei.

În același timp, la alineatul (4), norma utilizează noțiunea generică de „salariați”, care include atât funcționarii publici, cât și persoanele încadrate în baza contractului individual de muncă. Enunțul al doilea, potrivit căruia transferul „nu întrerupe raportul de serviciu”, reflectă însă numai situația funcționarilor publici, fără a acoperi în mod expres situația persoanelor încadrate anterior în baza unui contract individual de muncă.

În acest context, pentru a reflecta corespunzător situația juridică a tuturor persoanelor vizate de normă, este necesară corelarea enunțului al doilea, care prevede că transferul „nu întrerupe raportul de serviciu”, și cu situația persoanelor încadrate în baza contractului individual de muncă.

În acest sens, se recomandă ca alineatul (4) să aibă următorul cuprins:

„(4) Transferul nu întrerupe raportul de serviciu sau, după caz, raportul de muncă și nu afectează vechimea în funcția publică, gradul de calificare, concediul

de odihnă anual neutilizat, drepturile salariale dobândite și celelalte drepturi aferente raportului de serviciu sau, după caz, raportului de muncă.”

La alineatul 5, ultimul enunț prevede că „perioada de angajare până la concurs se va lua în calcul la calcularea perioadei de probă pentru funcționarul public debutant”. Formularea nu permite a se stabili fără echivoc dacă perioada avută în vedere este perioada de angajare în cadrul agenției teritoriale pentru educație până la organizarea concursului sau întreaga perioadă de activitate desfășurată anterior în cadrul organului local de specialitate în domeniul învățământului.

Se recomandă completarea ultimului enunț cu precizarea expresă a perioadei luate în calcul, prin utilizarea formulării unitare privind stabilirea duratei perioadei de probă: „Perioada de exercitare a interimatului funcției publice în cadrul Agenției Teritoriale pentru Educație până la concurs se ia în calcul la stabilirea duratei perioadei de probă pentru funcționarul public debutant.”

La alineatul (9), potrivit ultimului enunț, în cazul în care funcția de adjunct al conducătorului nu este prevăzută sau este vacantă ori, pe durata imposibilității titularului acesteia de a exercita atribuțiile, exercitarea atribuțiilor funcției de conducător îi revine de drept unui șef de subdiviziune din cadrul aceluiași organ.

În situația în care în cadrul organului activează mai mulți șefi de subdiviziuni, pentru aplicarea uniformă a normei, este necesară determinarea persoanei care urmează să preia atribuțiile funcției de conducător. În acest sens, se recomandă completarea ultimului enunț al alineatului 9 cu precizarea că șeful de subdiviziune care va exercita atribuțiile funcției de conducător este cel desemnat de angajator.

Cu referire la alineatul (16) și alineatul (26) litera h) ale articolului IX din proiect, pentru a elimina orice ambiguitate sau interpretare neunivocă, se propune ca alineatul (16) să aibă următorul cuprins:

„(16) Până la 25 decembrie 2026, agențiile teritoriale pentru educație vor prezenta Agenției Servicii Publice documentele necesare pentru modificarea datelor în actele de constituire și în Registrul de stat al persoanelor juridice privind calitatea de fondator pentru instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special. Până la 10 ianuarie 2027, în baza documentelor recepționate, Agenția Servicii Publice va asigura operarea modificărilor corespunzătoare în actele de constituire și în Registrul de stat al persoanelor juridice privind calitatea de fondator pentru instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special.”

De asemenea, la alineatul (26), litera h) va avea următorul cuprins:

„h) Până la 25 decembrie 2027, agențiile teritoriale pentru educație care exercită atribuții în municipiile Chișinău și Bălți vor prezenta Agenției Servicii Publice documentele necesare pentru modificarea datelor în actele de constituire și în Registrul de stat al persoanelor juridice privind calitatea de fondator pentru instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special. Până la 10 ianuarie 2028, în baza documentelor recepționate, Agenția Servicii Publice va

asigura operarea modificărilor corespunzătoare în actele de constituire și în Registrul de stat al persoanelor juridice privind calitatea de fondator pentru instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special.”

Amendamentul OU nr. 48 din 14 august 2026

Nu se susține, în redacția propusă, amendamentul privind menținerea cotei de 50 % a defalcărilor din impozitul pe venitul persoanelor fizice aferente bugetului municipal Chișinău și bugetului municipal Bălți, deoarece ajustarea veniturilor corespunde transferului efectiv al responsabilităților de finanțare.

Componenta financiară este parte integrantă a reformei și nu poate fi disociată de transferul competențelor, deoarece finanțarea urmează competența. Instituțiile administrate de către agențiile teritoriale pentru educație vor fi finanțate prin alocatii de la bugetul de stat. Reducerea cotei defalcărilor din impozitul pe venitul persoanelor fizice pentru municipiile Chișinău și Bălți reflectă transferul responsabilităților de finanțare a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal către agențiile teritoriale pentru educație și este proporțională cu diminuarea sarcinilor bugetare locale, fără a genera un impact bugetar negativ pentru aceste unități administrativ-teritoriale. Educația timpurie și învățământul extrașcolar vor continua să fie finanțate prin transferuri cu destinație specială către bugetele locale, potrivit metodologiilor și formulelor aprobate de către Guvern.

Complementar, amendamentul nu se susține, având în vedere menținerea, pentru anul 2027, a cotei de 50 % din defalcările din impozitul pe venitul persoanelor fizice, până la preluarea efectivă a atribuțiilor de către agențiile teritoriale pentru educație, pentru municipiile Chișinău și Bălți.

Totodată, începând cu anul 2028, este planificată o revizuire amplă a relațiilor interbugetare dintre bugetul de stat și bugetele locale, în cadrul căreia urmează să fie elaborată o viziune integrată asupra noului mecanism de finanțare și a impactului acestuia asupra bugetelor locale.

Astfel, propunerile privind menținerea cotei de 50 % nu sunt justificate, deoarece ajustarea veniturilor este consecventă cu transferul responsabilităților de finanțare a instituțiilor de învățământ către bugetul de stat. În același timp, ca urmare a consultărilor suplimentare, considerăm argumentată și oportună ajustarea proiectului. În acest sens, articolul IV va avea următorului cuprins:

„**Art. IV.** – Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 384-395, art. 612), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 5 alineatul (5) punctul 1) litera b) poziția (i):
la liniuța întâi, textul „Bălți – 50 %” se substituie cu textul „Bălți – 48,5 %”;
la liniuța a doua, textul „Chișinău – 50 %” se substituie cu textul „Chișinău – 45 %”.
2. Articolul 11:
la alineatul (1), textul „63,9 %” se substituie cu textul „51,46 %”;
la alineatul (3), textul „Pd = 29,6 %” se substituie cu textul „Pd = 18,0 %”.

3. La articolul 12 alineatul (1), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) învățământului preșcolar, primar, gimnazial, liceal, special și extrașcolar din UTA Găgăuzia, precum și a învățământului preșcolar și extrașcolar din celelalte unități administrativ-teritoriale;”.

Amendamentul Comitetului Executiv al Găgăuziei nr. 271 din 17 august 2026

Se susține parțial. Agenția Teritorială pentru Educație din UTA Găgăuzia va exercita atribuțiile prevăzute de Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, însă nu se va subordona Ministerului Educației și Cercetării, spre deosebire de celelalte agenții teritoriale pentru educație din țară. Denumirea „Agenție Teritorială pentru Educație” se menține pentru uniformitatea cadrului normativ național.

În același timp, nu se susțin propunerile care contravin arhitecturii unitare a reformei și mecanismul general de numire prin concurs a conducătorilor Agenției Teritoriale pentru Educație.

Totodată, având în vedere aspectele specifice semnalate, propunem ca la punctul 14 al articolului I din proiect să fie modificate alineatele (2) și (3), cu excluderea, în același timp, a alineatului (6) al articolului 48 din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014. Astfel, se propune ca alineatele (2) și (3) să aibă următorul cuprins:

„(2) Agențiile teritoriale pentru educație sunt conduse de directori, care dețin funcții de demnitate publică, asistați de directori adjuncți, cu statut de funcționari publici de conducere de nivel superior, iar în cazul Agenției Teritoriale pentru Educație din UTA Găgăuzia, directorul și directorul adjunct dețin funcții publice de conducere.

(3) Directorul și directorii adjuncți ai Agenției Teritoriale pentru Educație sunt desemnați prin concurs, organizat în baza regulamentului aprobat de către Ministerul Educației și Cercetării, și sunt numiți în funcție, pentru un termen de 5 ani, prin ordin al ministrului educației și cercetării, iar în cazul Agenției Teritoriale pentru Educație din UTA Găgăuzia – prin hotărârea Adunării Populare a UTA Găgăuzia. Una și aceeași persoană nu poate deține funcția de conducător al Agenției Teritoriale pentru Educație mai mult de două mandate consecutive.”

Referitor la articolul II din anexa la Decizia Comitetului Executiv al UTA Găgăuzia nr. 17/2 din 13 august 2026 (care completează articolul 12 din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale), menționăm că propunerea nu se susține, deoarece reprezintă o dublare a normelor actuale din Legea sus-menționată.

Astfel, articolul 5 alineatul (1) subpunctul 1) litera c) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale prevede distinct că transferurile cu destinație specială (inclusiv pentru finanțarea învățământului preșcolar) sunt exceptate ca surse pentru bugetele satelor (comunelor) și ale orașelor (municipiilor) din componența unității teritoriale autonome cu statut juridic special.

Prin urmare, relațiile directe ale bugetului de stat sunt stabilite doar cu bugetul central al UTA Găgăuzia, iar mijloacele aferente bugetelor satelor (comunelor) și ale orașelor (municipiilor) din componența UTA Găgăuzia cu statut juridic special sunt virate în sumă totală la bugetul central al unității teritoriale autonome.

Amendamentul LNO 16 nr. 03-96 din 20 august 2026

Amendamentul privind introducerea unor norme exprese privind supravegherea video în instituțiile de învățământ se susține.

Totodată, se impune inversarea ordinii punctelor 2 și 3, astfel încât completarea articolului 140 să preceadă introducerea articolului 147¹, cu respectarea ordinii sistematice și a succesiunii articolelor din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014. De asemenea, se va indica în mod expres punctul din articolul I al proiectului de lege după care urmează a fi introdusă intervenția propusă, având în vedere că articolul I este deja structurat pe puncte numerotate.

Amendamentul AC nr. 79 din 20 august 2026

Se susține amendamentul privind excluderea articolului VIII al proiectului, care propune modificarea articolului 21 alinatul (2) litera d) din Legea nr. 299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant.

Amendamentul AC nr. 80 din 20 august 2026

Amendamentul la articolul I (punctul 15 din proiect) nu se susține, având în vedere regula generală privind ocuparea funcției prin concurs, care se organizează imediat sau anticipat datei la care funcția devine vacantă.

Interimatul nu substituie concursul și nu poate deveni o stare permanentă a instituției. Intervenția autorității administrative ierarhic superioare, prin ordin de numire a interimarului, este deja excepția prevăzută de proiect și intervine doar după ce autoritatea cu competență legală de numire nu a reușit ocuparea funcției prin concurs timp de un an, având rolul de a descuraja repetarea numirilor interimare.

Ordinul ministrului va menționa că persoana este angajată până la finalizarea concursului, fără posibilitatea unei noi numiri interimare succesive. Menținerea acestei reguli urmărește ca angajatorii să se mobilizeze pentru organizarea concursurilor, or, în caz contrar, interimatul va fi preluat prin ordin al ministrului educației și cercetării.

Amendamentul AC nr. 81 din 20 august 2026

Nu se susține completarea alineatului (1) al articolului IX cu textul „Prin derogare de la prevederile prezentei legi, dispozițiile acesteia nu se aplică municipiului Chișinău.”

Excluderea municipiului Chișinău de la aplicarea legii, pe termen nedeterminat și condiționată de o lege ulterioară, ar fragmenta cadrul unitar de guvernare a învățământului general.

Reforma nu poate fi susținută în ansamblu și, totodată, înlăturată acolo unde se află cea mai mare rețea de instituții. Particularitățile municipiului Chișinău, ale municipiului Bălți și ale UTA Găgăuzia sunt deja valorificate prin amendamentul acceptat privind aplicarea etapizată, cu transferul competențelor începând cu data 1 ianuarie 2028. Acest interval permite inventarierea patrimoniului, pregătirea structurilor și continuitatea finanțării.

Alineatul (1) al articolului IX reglementează momentul intrării în vigoare a legii, precum și excepțiile de la regula generală privind intrarea în vigoare. Norma propusă prin amendament reglementează, însă, o chestiune distinctă – domeniul teritorial de aplicare a legii. Instituirea unei norme privind neaplicarea legii în privința unei anumite unități administrativ-teritoriale în cuprinsul dispoziției referitoare la intrarea în vigoare nu asigură o structură normativă clară și coerentă.

Totodată, cuvintele „prin derogare de la prevederile prezentei legi” are un caracter general, fără a delimita în mod expres prevederile de la care se derogă.

De asemenea, se constată o necorelare între norma propusă la alineatul (1) și prevederile alineatelor (28) și (29) ale aceleiași articol. Soluția propusă prin amendament creează un regim juridic contradictoriu pentru municipiul Chișinău, prin excluderea acestuia de la aplicarea legii și, concomitent, prin reglementarea situației sale în temeiul unor prevederi ale aceleiași legi.